

Nota van toelichting

Kerkrade, 23 april 2026

Nummer: 26TI018

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb019

Commissie: Gezamenlijke commissie, 9 juni 2026

Aangeboden door: College van burgemeester en wethouders,

- Wethouder J. Paas

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 van BsGW.

Beslispunten

1. een positieve zienswijze af te geven op de ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030aan het dagelijks bestuur van BsGW
2. kennis te nemen van de jaarrekening en het jaarverslag 2025;
3. kennis te nemen van het dashboard ontwerpbegroting BsGW 2027.

Samenvatting

Gemeente Kerkrade neemt deel aan verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden. Deze regelingen zijn wettelijk verplicht om hun ontwerpbegroting naar de deelnemende gemeenteraden te sturen. De raden krijgen vervolgens de mogelijkheid om een zienswijze op deze begroting te geven.

Deze nota ondersteunt de kaderstellende rol van de raad. Het doel is om uw raad in staat te stellen een weloverwogen zienswijze te formuleren op de begroting van BsGW.

Aanleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan een gemeente kiezen voor een publiekrechtelijke samenwerking. Daarbij wordt een zelfstandige organisatie opgericht die taken uitvoert voor meerdere gemeenten. Dit gebeurt op basis van een *gemeenschappelijke regeling*. Zo'n organisatie noemen we een GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij.

Wanneer bevoegdheden aan een GR worden overgedragen, komt het gemeentebestuur meer op afstand te staan en heeft het minder directe invloed dan bij taken die de gemeente zelf uitvoert.

Om toch grip te houden op de GR'en, maakt de gemeenteraad gebruik van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De raad moet inzicht hebben in de financiën van de Verbonden Partij om hierop toezicht te kunnen houden. De Verbonden Partij is verplicht om:

- Uiterlijk 30 april de kadernota voor het komende jaar ter kennisname aan de raad te sturen. Deze nota beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten.
- Uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar toe te sturen, gevolgd door de definitieve jaarrekening uiterlijk 15 juli. Deze jaarrekening laat zien wat er het voorgaande jaar beleidsmatig en financieel is gebeurd. Ten aanzien hiervan kan de raad geen zienswijze indienen.
- Uiterlijk 12 weken voordat de ontwerpbegroting aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt aangeboden deze toe te sturen aan de gemeenteraden. De raad mag hierop een zienswijze indienen en zo wensen of bedenkingen meegeven. De gemeenteraad kan de begroting echter niet goedkeuren of tegenhouden.

De begroting is voor de gemeenteraad een belangrijk middel om kaders te stellen. Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen moet de ontwerpbegroting minimaal 12 weken voordat het Algemeen Bestuur (AB) de begroting behandelt, aan de raden worden toegestuurd. In deze periode kunnen de raden hun zienswijzen indienen bij het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB moet vóór de besluitvorming door het AB schriftelijk en gemotiveerd reageren op alle ingediende zienswijzen. Vervolgens stelt het AB de begroting vast. Binnen twee weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september, moet de begroting worden toegestuurd aan Gedeputeerde Staten. De uitvoering van de activiteiten ligt volledig bij de Verbonden Partij; hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze toelichting ligt de begroting van BsGW voor. Eerst worden de strategische ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken. Daarna volgen de beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de begroting. Dit betreft onder meer de effecten van CAO-wijzigingen, indexeringen en beleid dat al is vastgesteld. Tot slot wordt ingegaan op het totaalbeeld van de meerjarenraming 2028–2030, jaarschijf 2027, het totale begrotingsbedrag van de GR en de gevolgen hiervan voor onze gemeente.

Historie

1. Gezamenlijke commissie 12 juni 2025, behandeling ontwerpbegrotingen 2026 ([link](#));
2. Raadsvergadering 2 juli 2025, afgeven GR-zienswijzen ontwerpbegroting 2026 ([link](#)).

Voorstel

Kerntaken

De BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de 29 deelnemende gemeenten en het waterschap de zorg voor:

- optimaal beheer en verwerking van (basis)gegevens en informatie,
- het heffen, innen en afdragen van de opbrengsten van lokale belastingen en
- het waarderen van belastingobjecten in het kader van de wet WOZ.

Ontwikkelingen

Proceskosten

BsGW heeft nog steeds te maken met ncnp-bedrijven. Deze bedrijven veroorzaken een relatief groot aantal van de jaarlijkse (WOZ-)bezwaren met de daaruit voortvloeiende proceskosten (uitvoerings- en uitkeringskosten). Als gevolg van de Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ (en bpm) zijn de tarieven voor de proceskostenvergoedingen aanzienlijk verlaagd. Daarnaast is het aantal bezwaren –na de hausse aan bezwaren in 2023– in 2024 en 2025 weer in lijn met het aantal bezwaren in 2022. Dit heeft geleid tot een structurele verlaging van de uitkeringskosten in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030.

In de voorliggende begroting worden de uitkeringskosten via de begrotingspost 'proceskostenvergoeding' additioneel structureel verlaagd met € 500 duizend.

Daarnaast wordt de raad in de gelegenheid gesteld om een gemotiveerde zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 van BsGW. Deze zienswijze wordt aangeboden aan het dagelijks bestuur, zodat deze kan worden meegenomen in de definitieve besluitvorming door het Algemeen Bestuur van de GR BsGW op 25 juni 2026. Omdat deze datum voor behandeling in de raad ligt zal, net als in voorgaande jaren, na behandeling in de commissie de voorlopige zienswijze worden gedeeld.

De volgende argumenten geven aanleiding tot het afgeven van een positieve zienswijze voor de Ontwerpbegroting 2027 e.v.:

- Eerder door ons gesuggereerde bijstellingen zijn door BsGW opgevolgd. (In de begroting 2026 e.v. zijn de proceskosten op het laatste moment neerwaarts bijgesteld met € 1,5 mln).
- In de voorliggende Ontwerpbegroting 2027 e.v. wordt deze post nog eens met € 500K verlaagd. Dit leidt tot een meer realistische begrotingsomvang.
- De gerealiseerde lagere uitgaven aan proceskosten over 2025 en de gewijzigde wetgeving rond de proceskostenvergoedingen aan o.a. NCNP-bedrijven zouden een verdere verlaging kunnen rechtvaardigen.
- Daarnaast is een post onvoorzien in de begroting opgenomen van € 405.000 in 2027, oplopend tot € 449.000 in 2031. Ook deze post draagt mogelijk bij aan een te hoge inschatting van de begroting.
- Gecombineerd bieden deze posten nog ruimte voor verdere versobering.
- Eerder door ons gesuggereerde bijstellingen zijn door BsGW opgevolgd hetgeen heeft geleid tot een meer realistische begrotingsomvang. De extra kostenverlaging in de voorliggende begroting onderschrijft dat u gehoor heeft gegeven aan onze eerdere oproepen. Daarover zijn wij zeer tevreden, tegelijkertijd willen we u motiveren om ook in de toekomst kritisch naar de kostenontwikkeling te blijven kijken.

We zien een GR met een sluitende begroting en meerjarenraming, die kritisch naar haar eigen kostenontwikkeling heeft gekeken en hierin aanpassingen heeft gemaakt die ervoor zorgen dat er minder beslag wordt gelegd op algemene middelen. De waarderingskamer beoordeelde de uitvoering van de Wet WOZ in de gemeente Kerkrade door de BsGW wederom met het label "goed ". Zij duiden dit aan met 4 sterren. Omdat wij nu gedurende meerdere jaren stabiel het oordeel "goed " hebben, kregen wij in 2025 een extra ster toegekend. Gelet het bovenstaande kan aan de raad worden voorgesteld een positieve zienswijze af te geven op de begroting 2027 e.v. van de BsGW.

Kanttekeningen

Het minder voorzichtig ramen van de begroting van de gemeenschappelijke regeling vergroot mogelijk de kans op een negatief resultaat bij de jaarafsluiting. Dit zou kunnen leiden tot een aanvullende gemeentelijke bijdrage die niet is voorzien. Op basis van de tussentijdse bestuursrapportages vanuit de BsGW wordt dit bewaakt, waarbij de raad actief wordt geïnformeerd indien daar aanleiding voor bestaat.

Gemeenten krijgen de komende jaren landelijk te maken met een korting op het gemeentefonds. Met name voor de periode na 2027 zijn de vooruitzichten nog onzeker. Daardoor staat ook de gemeente Kerkrade voor een grote financiële opgave.

Het ravijnjaar is opgeschoven van 2026 naar 2028. In samenspraak met uw raad is reeds een aantal maatregelen genomen om de meerjarige begrotingstekorten vanaf 2028 deels terug te dringen tot meer behapbare proporties. Dit in de veronderstelling dat het Rijk gemeenten toch nog tegemoet zal (moeten) komen gelet op de maatschappelijke effecten van verdere gemeentelijke bezuinigingen.

In de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 zijn de gemeenschappelijke regelingen al gevraagd om – als verlengd lokaal bestuur – hun verantwoordelijkheid te nemen binnen deze krappe financiële kaders.

De komende periode blijft echter financieel onzeker en er blijft sprake van steeds nieuwe ontwikkelingen, zowel internationaal, nationaal als lokaal die elk hun impact kunnen hebben. Het valt niet uit te sluiten dat er aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de meerjarenbegroting volledig sluitend te krijgen.

Ook in de huidige zienswijzenbrieven ten aanzien van de begrotingen 2027 van alle gemeenschappelijke regelingen is derhalve een uniforme passage opgenomen. Hierin worden de gemeenschappelijke regelingen opnieuw gevraagd om noodzakelijke bezuinigingen door te voeren, zowel in de bedrijfsvoering als, waar nodig, in de kerntaken van de organisatie.

Financiën

Begroting 2027:

De begroting 2027 is € 64.000 lager dan de (vastgestelde) begroting 2026 (totaal GR).

Deze verlaging komt als volgt tot stand:

1. Indexering salarissen	€ +806.000
2. Inflatie	€ +220.000
3. Verschil taakstelling OOP 2027 t.o.v. 2026	€ -200.000
4. Uitvoeringskosten proceskosten	€ -500.000
5. Verlaging huisvestingskosten	€ -200.000
6. Vervallen tijdelijke fte	€ -175.000
7. Inflatie maatwerk	€ -- 15.000
Totaal	€ -- 64.000

Samengevat heeft de ontwerpbegroting 2027 e.v. voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

	2026	2027	2028	2029	2030
Gemeentebegroting 2026	894	943	988	1.039	1.039
Begroting BsGW 2027	894	916	946	986	1.044
Financiële consequenties	0	27	42	53	-5

De opbrengst vervolgingskosten wordt sinds 2025 rechtstreeks aan de deelnemers afgedragen. Samen met neerwaartse bijstelling van de post proceskosten zorgt dit voor een voordeel in 2027-2029.

Maatschappelijke betrokkenheid

De ontwerpbegroting en de zienswijze van onze gemeente kunnen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

Vervolg

De begroting 2027 is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 26 februari 2026 behandeld. De aanbiedingsbrief is op 27 februari 2026 ontvangen. Vanaf die datum geldt de wettelijke termijn van 12 weken. De jaarrekening en het jaarverslag 2025 worden ter kennisname voorgelegd.

Voordat de begroting wordt vastgesteld, vindt een terugkoppeling plaats. Het Dagelijks Bestuur laat dan schriftelijk en gemotiveerd weten hoe het de zienswijzen beoordeelt en tot welke conclusies dit heeft geleid.

Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting 2027 vast op 25 juni 2026. Uiterlijk twee weken na die vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 september, wordt de begroting toegestuurd aan Gedeputeerde Staten.

Evaluatie

In de jaarrekening zal de GR BsGW verantwoording afleggen over realisatie van de ontwerpbegroting voorgenomen strategische plannen en financiële ontwikkelingen.

Bijlagen

1. Ontwerpbesluit BsGW
2. Nota van Toelichting BsGW
3. Concept-Zienswijzebrief BsGW
4. Dashboard BsGW
5. BsGW, ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming 2028 – 2031
6. BsGW Ontwerpbegroting in één oogopslag
7. Toelichting op ontwerpbegroting BsGW 2027 en -MJR 2028-2031
8. BsGW, voorlopige jaarrekening en jaarverslag 2025